

Kasarani Campus
Off Thika Road
P. O. Box 49274, 00101
NAIROBI
Westlands Campus
Pamstech House
Woodvale Grove
Tel. 4442212
Fax: 4444175

KIRIRI WOMENS' UNIVERSITY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY
UNIVERSITY EXAMINATION, 2024/2025 ACADEMIC YEAR
FIRST YEAR, SECOND SEMESTER EXAMINATION
FOR THE DEGREE OF BACHELOR OF EDUCATION(ARTS)
KSW 2102:HISTORICAL DEVELOPMENT OF KISWAHILI

Date: 9th April 2024
Time: 2:30pm-4.30pm

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES:

ANSWER QUESTION ONE (COMPULSORY) AND ANY OTHER TWO QUESTIONS

QUESTION ONE (30 MARKS)

- a) Thibitisha kwamba Kiswahili ni lugha ya Kiafrika yenye asili ya Kibantu kwa kurejelea vipengele vyovyote **sita** vya kiisimu. (alama 6)
- b) Ni kwa nini madai kuwa Kiswahili ni lugha ya Kibantu ina mashiko zaidi kuliko madai kuwa Kiswahili ni lugha ya Kiarabu? (alama 4)
- c) Jadili namna mambo yafuatayo yalivyochangia maenezi ya lugha ya Kiswahili katika Afrika Mashariki, wakati wa ukoloni.
- i. Biashara. (alama 5)
- ii. Dini. (alama 5)
- d) Fafanua masuala yaliyokwamiza maendeleo ya lugha ya Kiswahili katika enzi za utawala wa wakoloni nchini:
- i. Kenya. (alama 5)
- ii. Uganda. (alama 5)

QUESTION TWO (20 MARKS)

- a) Jadili maendeleo ya Kiswahili nchini Kenya kabla ya uhuru ukizingatia:
- i. Watawala. (alama 4)
- ii. Harakati za kisiasa. (alama 4)
- b) Jadili sera za lugha katika kipindi cha baada ya uhuru:
- i. Kenya. (alama 6)
- ii. Tanzania. (alama 6)

QUESTION THREE (20 MARKS)

- a) Fafanua dhana ya lahaja. (alama 2)
- b) Lugha ya Kiswahili ina lahaja zake mbalimbali. Fafanua sifa za lahaja mbalimbali za Kiswahili ukirejelea makundi yafuatayo:
- i. Lahaja za pwani. (alama 6)
- ii. Lahaja za visiwani. (alama 6)
- iii. Lahaja za bara. (alama 6)

SWALI LA NNE (20 MARKS)

Nchini Kenya, tume mbalimbali zilitoa michango mbalimbali kuhusu lugha ya Kiswahili. Thibitisha ukweli wa kauli hii ukirejelea:

- i. Tume ya Ominde. (alama 6)
- ii. Tume ya Gachathi. (alama 6)
- iii. Tume ya Mackay. (alama 2)
- iv. Tume ya Koech. (alama 6)

SWALI LA TANO (20 MARKS)

- a) Huku ukitoa mifano mwafaka, eleza mchango wa taasisi na vyombo mbalimbali vya habari katika ukuzaji na uendelezaji wa lugha na fasihi ya Kiswahili nchini:
- i. Kenya. (alama 5)
 - ii. Tanzania. (alama 5)
- b) Maenezi na matumizi ya Kiswahili sanifu hukabiliwa na changamoto mbalimbali. Huku ukirejelea vyombo vya habari, thibitisha ukweli wa kauli hii ukijikita katika taifa la Kenya. (alama 6)
- c) Jadili mchango wa shughuli za kisiasa katika maenezi ya Kiswahili nchini Kenya. (alama 4)